

Државен завод
за статистика

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

Статистичко истражување за туристи и ноќевања

T_TY.11_M_MK_2024_12

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	Контакт
1.1	Организација/ институција за контакт
	Државен завод за статистика
1.2	Организациска единица за контакт
	Одделение за туризам, внатрешна трговија и услуги
1.3	Лице за контакт
	Бојан Глигоровски
1.4	Звање на лицето за контакт
	Соработник
1.5	Поштенска адреса
	ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
1.6	Електронска адреса
	bojan.gligorovski@stat.gov.mk
1.7	Телефонски број
	00389 2 3295 662
1.8	Факс
	00389 2 311 336
2	Ажурирање метаподатоци
2.1	Последна потврда на метаподатоците
	05/06/2025
2.2	Последна објава на метаподатоците
	05/06/2025
2.3	Последно ажурирање на метаподатоците
	05/06/2025

3	Статистичка презентација
3.1	Опис на податоците
Број на туристи и број на ноќевања по видови места, вид и категорија на објекти, по земја на припадност на туристите. Капацитети за сместување, број на соби, број на издадени соби и број на легла.	
3.2	Систем на класификации
- Национална класификација на дејностите - НКД Рев.2. - Номенклатура на територијалните единици за статистика - НТЕС - Список на државите, нумерички код - СДРЖ	
3.3	Опфат на сектор/и
I/3 - Објекти за сместување и сервисни дејности со храна (оддел 55)	
3.4	Статистички концепти и дефиниции
Турист е секое лице кое привремено престојува во некое место надвор од своето постојано живеалиште и таму преноќува барем една ноќ во угостителски или некој друг објект за сместување. Домашен турист е лице со постојано живеалиште во Република Северна Македонија кое привремено престојува во друго место надвор од своето постојано живеалиште и преноќува најмалку една ноќ во угостителски или други објекти за сместување на туристи. Странски турист е лице со постојано живеалиште надвор од Република Македонија кое привремено престојува во Република Северна Македонија и преноќува најмалку една ноќ во угостителски или други објекти за сместување на туристи.	
3.5	Статистичка единица
Извештајни единици: Деловните субјекти коишто според Националната класификација на дејностите - НКД Рев.2 се распределени во секторот 3-Објекти за сместување и сервисни дејности со храна, во одделот 55-Објекти за сместување.	
3.6	Статистичка популација
Деловните субјекти коишто според Националната класификација на дејностите - НКД Рев.2 се распределени во секторот 3-Објекти за сместување и сервисни дејности со храна, во одделот 55-Објекти за сместување, како и деловните субјекти коишто во својот состав имаат деловна единица чија дејност припаѓа на овој оддел.	
3.7	Референтна област
- НТЕС 1 и 2 (Република Северна Македонија) - НТЕС 3 (статистички региони) - НТЕС 4 (општини) - НТЕС 5 (населени места)	
3.8	Временска покриеност

- Од 1956 година, годишни податоци за туристи: вкупно, домашни и странски и ноќевања на туристи: вкупно, домашни и странски.

3.9	Базен период
Не е применливо.	
4	Единица на мерење
Број, индекс, стапка (%).	
5	Референтен период
Месец	
6	Институционален мандат
6.1	Законски акти и други договори
НАЦИОНАЛНА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА <u>Закон за државната статистика</u> („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14, 192/15, 27/16, 83/18 и 220/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.31/20) <u>Програма за статистички истражувања за периодот 2023-2027 година</u> („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.29/23 и 57/25).	
6.2	Споделување на податоци
Временска серија на годишни податоци од 2008 година е доставена до Евростат преку eDAMIS Временска серија на месечни податоци од јануари 2014 година е доставена до Евростат преку eDAMIS	
7	Доверливост
7.1	Доверливост - политика
1. Заштитата на индивидуалните податоци е регулирана со <u>Законот за државна статистика</u>. 2. Основните принципи и активности, што се преземаат за да се обезбеди доверливоста на податоците се опишани во <u>Политиката за статистичка доверливост</u>.	
7.2	Доверливост - третирање на податоците
Во согласност со член 38 од <u>Законот за државна статистика</u> и <u>Политиката за доверливост</u>, индивидуалните податоци не се објавуваат. При објавувањето на податоците од ова истражување на агрегирано ниво, не се јавува потреба за дополнително третирање на податоците заради обезбедување статистичка доверливост.	
8	Политика за објавување

8.1	Календар на објавување
Датумот на објавување на податоците се утврдува во <u>Календарот за објавување</u> на Соопштенија, кој се ажурира квартално.	
8.2	Пристап до Календарот на објавување
<u>Календарот за објавување</u>	
8.3	Кориснички пристап
Сите корисници имаат истовремено (или еднаков) пристап до статистичките податоци: ова значи дека датумите за објавување на статистичките податоци се претходно јавно објавени и никој корисник нема пристап до официјалните статистички податоци пред нивното објавување. Статистичките податоци прво се објавуваат во едицијата „Соопштенија “ на ВЕБ страницата на Државниот завод за статистика во 12.00 часот.	
9	Фреквенција на дисеминација
Месечна	
10	Достапност и јасност
10.1	Соопштенија
Соопштенијата се објавуваат (и истите се достапни на ВЕБ страницата на ДЗС во поглавјето: „ <u>Соопштенија</u> “.	
10.2	Публикации
<u>Статистички годишник</u> <u>Регионите во Република Северна Македонија</u> <u>Северна Македонија во бројки</u> <u>Месечен статистички извештај</u>	
10.3	Онлајн база на податоци
База на податоци <u>МАКСтат - Туризам и угостителство</u>	
10.4	Пристап до микроподатоци
Користењето на микроподатоци за надворешни корисници е можно само за истражувачки цели и се врши во согласност со Законот за државна статистика (член 41, член 42 и член 43). Пристапот до анонимизирани микроподатоци е дефиниран со интерна процедура на Државниот завод за статистика „ <u>Пристап до анонимизирани микроподатоци за научно-истражувачки цели</u> “.	
10.5	Друго
По барање на корисниците, податоците се подготвуваат и во форма согласно нивните потреби.	

Податоци се испраќаат до Евростат или други меѓународни статистички организации и се објавуваат на веб-страницата на тие институции.	
10.6	Документација за методологијата
Методолошките објаснувања се објавени на веб-страницата на Државниот завод за статистика - <u>Методолошки објаснувања</u>	
10.7	Документација за квалитетот
11	Управување со квалитет
11.1	Обезбедување на квалитетот
Квалитетот на процесите и продуктите, во Државниот завод за статистика се обезбедува со почитување на <u>Европскиот Кодекс за работа на европската статистика</u> и Рамката за оценка на квалитетот во рамките на Европскиот статистички систем (<u>ESS Quality Assurance Framework</u>). Критериумите за квалитет се утврдени и во <u>Законот за државна статистика</u> во член 4б и член 4в.	
11.2	Оценка на квалитетот
Државниот завод за статистика ги реализира статистичките активности во согласност со Статистичкиот бизнис процес модел, кој се базира на меѓународниот модел - Генерички статистички бизнос процес модел (Generic Statistical Business Process Model-GSBPM) . Примената на овој модел, како и примената на меѓународните стандарди во статистичката продукција обезбедуваат високо ниво на точност и споредливост на податоците.	
12	Релевантност
12.1	Потреби на корисниците
Податоците се користат од страна на повеќе корисници како што се Владата и владините институции, банки, приватни компании, универзитети, Евростат. Податоците служат за: • следење и анализирање на состојбите и движењата во областа на туризмот во земјата; • носење одлуки за реализација на политиките во областа на туризмот.	
12.2	Задоволство на корисниците
Почнувајќи од 2009 година, Државниот завод за статистика на секои три години спроведува Анкета за задоволство на корисниците.	
12.3	Комплетност
Сите нивоа на агрегација за бројот на туристи и остварените ноќевања се пресметуваат и објавуваат на национално ниво и се пренесуваат до Евростат и СТО (Светската туристичка организација).	

Комплетност на податоците на национално ниво = 100%.

Комплетност на податоците за Евростат = 100%.

13 Точност и веродостојност

13.1 Свкупна точност

Методологијата на истражувањето и начинот на прибирање на податоците обезбедуваат солиден опфат и точност на податоците

13.2 Примерочни грешки

Не е применливо, статистичкото истражувањето е со целосен опфат.

13.3 Непримерочни грешки

Грешки при опфат: Целосен опфат. Давателите на податоци навреме се потсетуваат за исполнување на својата обврска.

Грешки при обработката: Во апликацијата за обработка се имплементирани правила за контроли и пресметки на излезните податоци.

Грешки при неодговор: Не се врши импутација со податокот од претходниот период.

14 Навременост и точност

14.1 Навременост

T+45

14.2 Точност

Податоците се објавуваат на денот, што е утврден (најавен) во Календарот за навременост.

15 Кохерентност и споредливост

15.1 Географска споредливост

Постои географска споредливост на дисеминираните податоци на национално ниво, на ниво на региони и ниво на општини односно податоците се споредливи на НТЕС 1 и 2 (Република Северна Македонија), НТЕС 3 (региони) и НТЕС 4 општини.

Податоците се прибираат во согласност со Европските регулативи, со што се обезбедува споредливост на националните податоци со европските податоци.

15.2 Временска споредливост

Од 1956 година годишни податоци за туристи: вкупно, домашни и странски и ноќевања на туристи: вкупно, домашни и странски, се споредливи. Бројот на референтни периоди во временската серија е 67. Од јануари 2008 година податоците за број на туристи по вид и категорија на објекти се споредливи бидејќи имаше промена во категоризацијата на објектите за сметување во 2008 година (категоризација со ѕвездички). Бројот на референтни периоди во временската серија е 180. (Во 2008 година за првпат се воведо статистичко следење на објектите за сместување според бројот на ѕвездички.

Категоризацијата на објектите со ѕвездички не може да се поврзе по автоматизам со категоризацијата со која претходно се следеа објектите и поради тоа има прекин во годишните серии на податоци).	
15.3	Меѓудоменска кохерентност
Не е испитана меѓудоменската кохерентност.	
15.4	Внатрешна кохерентност
Внатрешна кохерентност на податоците е обезбедена, податоците се контролираат и анализираат во процесот на производство.	
16	Трошок и оптовареност
Прибирање на податоците е со прашалник, вкупно 5000 прашалници на годишно ниво. Просечното време за пополнување на прашалникот се движи помеѓу 15 и 30 минути.	
17	Ревизија на податоците
17.1	Политика за ревизија на податоците
Ревизијата на податоците се прави во согласност со <u>Политиката за ревизија на ДЗС</u>	
17.2	Практика за ревизија на податоците
Не е применливо, нема ревизија на податоците во ова СИ.	
18	Статистичка обработка
18.1	Извори на податоци
Извор на податоци: Статистичко истражување за туристи и ноќевања. Податоците се прибираат според извештаен метод преку редовните месечни статистички извештаи што ги доставуваат сите угостителски и други деловни субјекти кои се занимаваат со сместување на туристи (хотели, пансиони, мотели, одморалишта, кампови и сл.).	
18.2	Фреквенција на прибирање податоци
Месечна.	
18.3	Прибирање на податоците
Податоците се прибираат со статистичкиот прашалник: Статистичко истражување за туристи и ноќевања ТУ.11. Податоците се прибираат со самополнување. Деловните субјекти ги пополнуваат прашалниците за бројот на туристи и остварени ноќевања за претходниот месец и ги доставуваат по пошта до РОС до 20 тековниот месец. Исто така, прибирањето се врши и преку електронска пошта.	
18.4	Проверка на податоците
Проверка на податоците се врши во согласност со дефинираните критериуми за контрола. Проверка на податоците се врши пред и по внесувањето. За отстапувањата се контактираат извештајните единици. Проверка се врши и на готовите резултати пред нивното објавување.	
18.5	Компилирање податоци

Прибирањето на податоците се врши преку регионалните одделенија. Пристигнатите податоци од деловните субјекти се контролираат и по евентуалната корекција во консултација со извештајните единици, се внесуваат на електронски медиум, преку апликација со вградени онлајн-контроли. После внесот, повторно се врши контрола, при што се споредуваат вредностите со претходниот месец и се проверува логичноста и точноста на бројот на домашни и странски туристи во тековниот месец.

18.6	Прилагодување
-------------	----------------------

Не е применливо, не се врши прилагодување на временската серија и сезонско прилагодување на податоците.

19	Коментар
-----------	-----------------

Нема коментар.

A.1	Анекси
------------	---------------